

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3169

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het opgezegde vertrouwen van de familieraad in de Raad van Bestuur van gehandicaptenzorginstelling NOVO* (ingezonden 15 augustus 2013).

Antwoord van staatssecretaris **Van Rijn** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 5 september 2013)

Vraag 1

Wat is uw reactie op de redenen van de familieraad van NOVO om het vertrouwen in de Raad van Bestuur op te zeggen? Kunt u uw antwoord toelichten?¹

Antwoord 1

Ik heb goed kennisgenomen van de motieven van de centrale familieraad om het vertrouwen in de Raad van Toezicht op te zeggen. Ik heb begrip voor de overwegingen van betrokkenen.

Vraag 2 en 3

Deelt u het ongenoegen van de familieraad dat verbeteringen niet snel genoeg gaan, en dat de Raad van Bestuur de aard van het overlijden van een bewoner in een isoleercel bagatelliseert? Kunt u uw antwoord toelichten? Bent u het eens met de familieraad dat de huidige leiding van de zorginstelling niet «voldoende en veilige zorg biedt» aan familieleden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 2 en 3

Ik heb goed kennis genomen van de brief van de centrale familieraad. De familieraad onderbouwt in deze brief helder waarom het vertrouwen in de Raad van Bestuur wordt opgezegd. Over de inhoud van de afwegingen en uitspraken van de centrale familieraad wil ik geen uitspraak doen omdat dit primair een zaak is tussen de familieraad en de Raad van Bestuur. In antwoord op eerdere Kamervragen over dit onderwerp ben ik reeds ingegaan op het thema van «voldoende en veilige zorg».

¹ <http://www.nrc.nl/nieuws/2013/08/13/familieraad-novo-zegt-vertrouwen-raad-van-bestuur-op/>

Vraag 4

Vindt u het een juiste gang van zaken dat de Raad van Bestuur pas drie maanden na het overlijden van een bewoner in een isoleercel de familieraad op de hoogte heeft gesteld? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4

Hoewel ik niet op de hoogte ben van de specifieke redenen of omstandigheden die er hiertoe hebben geleid dient een Raad van Bestuur bij incidenten of calamiteiten mijns inziens zo snel mogelijk de familieraad en cliëntenraad nader te informeren.

Vraag 5

Welk gevoel krijgt u als u het interview leest met de bestuurders van NOVO? Krijgt u daar vertrouwen van?²

Antwoord 5

De bestuurders van NOVO erkennen in het interview dat de instelling tekort is geschoten in de zorgverlening. Ik ga er vooralsnog van uit dat de bestuurder en Raad van toezicht, gezien deze constatering, nu in goed overleg met alle betrokkenen ook snel stappen zullen nemen om de tekortkomingen zo snel mogelijk weg te nemen.

Vraag 6 en 7

Erkent u dat het beeld ontstaat dat de top van NOVO er alles aan gedaan heeft om het overlijden van de bewoner in de isoleercel in een doofpot te stoppen? Zo neen, hoe verklaart u dan de defensieve houding in de media tot nu toe?

Vindt u ook dat er een rookgordijn rond de besluitvorming van de Raad van Bestuur hangt? Zo neen, waarom niet? Zo ja, vindt u dit vertrouwenwekkend?

Antwoord 6 en 7

Bij mij ontstaat dat beeld niet. Dat zou ook niet kunnen gelet op het onderzoek van de Inspectie.

Vraag 8, 9, 10 en 12

Hoeveel kost de ingehuurde media-adviseur van zowel de Raad van Bestuur als de Raad van Toezicht?

Vindt u het toepasselijk dat een en dezelfde media-adviseur voor zowel de Raad van Bestuur als de Raad van Toezicht werkt? Kunt u uw antwoord toelichten?

Is het waar dat deze media-adviseur ook werkt voor de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland en voor ouderenzorginstellingen die veel in het nieuws zijn?

Vindt u het een juiste keuze van de top van NOVO dat hij zich versterkt voor communicatie met de media, terwijl deze juist mondjesmaat wil reageren op media-items?

Antwoord 8, 9, 10 en 12

Door wie de Raad van Bestuur en Raad van Toezicht van NOVO zich heeft laten adviseren over hun communicatie is primair een zaak van de bestuurders en toezichthouders. Wel constateer ik dat juist de tekortschietende communicatie voor de centrale familieraad aanleiding is geweest het vertrouwen in de bestuurders op te zeggen.

Vraag 13 en 14

Hoe oordeelt u over de Raad van Toezicht die het vertrouwen in de Raad van Bestuur behoudt, ook na het harde oordeel van de familieraad? Kunt u uw antwoord toelichten?

Bent u van mening dat de Raad van Toezicht genoeg distantie heeft tot de Raad van Bestuur om het functioneren onafhankelijk te toetsen? Kunt u uw antwoord toelichten?

² <http://www.nrc.nl/nieuws/2013/08/10/bestuurders-zorginstelling-novo-gehandicapte-vrouw-zat-in-verkeerd-tehuis/>

Antwoord 13 en 14

Ik heb geen informatie over de overwegingen van de Raad van toezicht. Zie verder mijn antwoord op vraag 5.

Vraag 15 en 16

Vindt u het in het belang van een zorginstelling dat bij opgezegd vertrouwen door verwanten en/of personeel de bestuurders dan gehandhaafd blijven? Bent u bereid de bestuurders te laten vervangen, en de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) de opdracht te geven de instelling te leiden tot er bestuurders zijn gevonden die wel het vertrouwen hebben van de familie-raad? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 15 en 16

Het is aan de Raad van Toezicht van een instelling om te beslissen om bestuurders al of niet te vervangen. Het is verder aan bestuurders en Raad van Toezicht om in overleg met familieraad, cliëntenraad en personeel het geschonden vertrouwen te herstellen. Inmiddels is één van de twee leden van de Raad van Bestuur afgetreden.

Vraag 17

Wat vindt u van het inzicht van de Raad van Bestuur dat hij na de sluiting van de locatie Onnen aankondigt dat er een nieuw behandelcentrum geopend zal worden?³

Antwoord 17

Gegeven het feit dat gekozen is voor sluiting van de locatie Onnen, verwacht ik dat plannen voor een eventueel nieuw behandelcentrum zorgvuldig zullen worden voorbereid. Indien men een Bopz-aanmerking aanvraagt (tbv het verlenen van onvrijwillige zorg) zal de Inspectie vóóraf toetsen of de opzet van dat behandelcentrum voldoende waarborgen biedt voor veilige zorg van goede kwaliteit.

Vraag 18

Waarom heeft hetzelfde bestuur dit bericht drie maanden later in de media ontkend?⁴

Antwoord 18

De overwegingen van het bestuur op dit punt zijn mij niet bekend.

Vraag 19

Wat was de analyse van NOVO om de behandellocatie in Onnen te sluiten, en op welke wijze is deze analyse betrokken bij de voornemens voor een nieuw behandelcentrum? Zo neen, waarom niet? Zo ja, op welke wijze heeft NOVO binnen drie maanden geleerd van het strafregime, en wat vindt de IGZ hiervan?

Antwoord 19

Op basis van het calamiteitenonderzoek van de IGZ is een verbeterplan opgesteld. De IGZ heeft de voortgang van dat verbeterplan op 12 maart 2013 getoetst. De raad van Bestuur had kennelijk eerst een andere inschatting van de risico's. De Raad van Bestuur herkende zich aanvankelijk dan ook niet in de rapportage van de IGZ. De rapportage is tevens besproken met degenen die bij het onderzoek van de IGZ betrokken waren. Zij herkenden zich wel in de bevindingen zoals weergegeven in de rapportage. Daarop heeft de Raad van Bestuur besloten op 15 april 2013 de locatie te Onnen te sluiten.

Vraag 20

Is het waar dat in de behandelcentra van NOVO gewerkt wordt volgens «de regiemethode» waarmee het personeel na een korte training moet werken? Zo ja, hoe werkt dit precies? Zo neen, hoe wordt er dan gewerkt?

³ Dagblad van het Noorden, 31 mei. «Gehandicaptencentrum sluit wegens strafregime» en «Verpleging verdacht van dood door schuld»

⁴ <http://www.nu.nl/binnenland/3544642/novo-ontkent-plannen-nieuwe-locatie.html>

Antwoord 20

NOVO heeft het Sociale Competentiemodel (dat stoelt op cognitieve gedragstherapeutische uitgangspunten) vertaald in wat NOVO het «regiemodel» noemt. In het regiemodel wordt de regie bij de start van de behandeling door de begeleiding helemaal overgenomen van de cliënt. Gekoppeld aan het groeiproces van de cliënt wordt de regie stukje bij beetje teruggegeven. Bij ongewenst gedrag krijgt de cliënt eerst een waarschuwing. Als de cliënt ongewenst gedrag blijft vertonen, krijgt de cliënt de keuze om zijn of haar gedrag te veranderen. Kiest de cliënt positief dan wordt de cliënt beloond. Volhardt de cliënt in zijn gedrag dan volgt een sanctie. Voor elke cliënt is er een beloningssysteem.

De medewerkers kregen een driedaagse training in het regiemodel. Daarna hebben zij door meelopen met een ervaren collega geleerd de theorie in de praktijk toe te passen. De medewerkers werden door de teamcoördinator gecoacht in de uitvoering van het regiemodel. Op uitnodiging van de teamcoördinator sloot de gedragsdeskundige of een collega van een andere behandeldiscipline aan bij een teamvergadering om uitleg te geven over een bepaald onderwerp. De gedragsdeskundige kon ook onderwerpen hiervoor aandragen. De arts verstandelijk gehandicapt werd incidenteel gevaagd om een klinische les te geven.

Vraag 21

Welke opleidings- en ervaringseisen gelden er voor het werken in een behandelcentrum? Welke eisen hanteert NOVO, en zijn deze naar uw mening voldoende? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 21

Er zijn geen algemene opleidings- en ervaringseisen voor het werken in een behandelcentrum. De IGZ hanteert als uitgangspunt dat de deskundigheid van het personeel aan moet sluiten bij de zorgvraag van de cliënten waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

Vraag 22

Is bekend waarom NOVO op de behandellocatie Onnen met de regiemethode werkte? Is deze methode erkend en toepasselijk voor de bewoners van die zorglocatie?

Antwoord 22

Nee, dat is mij niet bekend. Dat geldt ook voor de vraag in hoeverre deze methode voor deze bewoners «erkend» is. De Inspectie geeft aan dat voor deze bewoners deze methode niet juist is vanwege het sterk beheersmatige karakter waarmee het model werd uitgevoerd.

Vraag 23

Welke betrokkenheid heeft de IGZ bij het staken van de regiemethode?

Antwoord 23

De IGZ rapportage over het onderzoek naar de calamiteit en het IGZ-rapport over de algemene situatie in de locatie Onnen hebben geleid tot sluiting van de locatie en daarmee het staken van de regiemethode. Zie verder mijn antwoord op vraag 18.

Vraag 24

Waar wordt de regiemethode nog meer toegepast, en is uw oordeel dat dit nog wenselijk is? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 24

Het regiemodel is gebaseerd op het Sociale Competentiemodel dat weer gebaseerd is op algemene cognitief gedragstherapeutische uitgangspunten. Veel behandelingen zijn gebaseerd op deze cognitief gedragstherapeutische uitgangspunten en wanneer deze op de juiste wijze worden toegepast kan de behandeling tot goede resultaten leiden. Methode, werkwijze en uitvoering moeten dan ook onderscheiden worden. Een slechte uitvoering van een goede, en voor de situatie correct gekozen en bewezen effectieve methode, kan dan alsnog tot negatieve resultaten leiden.

Ik kan niet aangeven welke organisaties met het door NOVO genoemde «regiemodel» werken. Allereerst omdat dit niet geregistreerd wordt, maar ook omdat de benamingen van op bepaalde methodes gebaseerde modellen en werkwijzen nogal kunnen verschillen.

Vraag 25

Erkent u dat het voor gehandicaptenzorginstellingen erg lucratief is om mensen in een behandelregime te hebben, omdat deze meer geld oplevert dan een indicatie waarbij daar geen sprake van is? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 25

Nee, want er is sprake van een kostenconforme bekostiging in de zorg. Een behandelregime vergt ook hoger geschoold en duurder personeel en soms ook intensievere zorg. Een behandelregime levert dus gemiddeld genomen een hoger tarief op maar daar staan ook hogere kosten tegenover.

Vraag 26

Kunt u waarborgen dat er geen nieuwe behandellocatie door NOVO wordt geopend tot de kwaliteit op orde is, en het overlijden van de bewoner in de isoleercel geheel is opgehelderd? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 26

Zie mijn antwoord op vraag 16.

Vraag 27

Waarom spreken de bestuurders uit dat de overleden bewoner op een verkeerde plek zat? Wie heeft dat laten gebeuren? Welke expertise is er bij betrokken geweest om een goede plek voor haar te zoeken? Kunt u een overzicht geven wat de instelling heeft ondernomen om voor bewoner Roelie wel een goede plek te zoeken?⁵

Antwoord 27

Ik neem aan dat de bestuurders deze uitspraak deden op grond van het feit dat de desbetreffende behandellocatie van NOVO onvoldoende was toegerust om de overleden bewoner adequate zorg te verlenen. Omdat dit inzicht is ontstaan na haar overlijden, ga ik er van uit dat eerder niet (of althans niet om deze reden) is gezocht naar een passende plek voor de bewoner.

Vraag 28 en 29

Kunt u uitleggen waarom het personeel, dat op de fatale avond waarop bewoner Roelie in de isoleercel was gewerkt, de politie bereid had gevonden om Roelie een nachtje in de cel te laten «afkoelen»? Kunt u aangeven op welke grond Roelie is opgepakt en vastgezet? Is dit een geoorloofde procedure? Kunt u hier uitleg over geven?⁶

Antwoord 28 en 29

Het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft aangegeven dat de bij vraag 28 en 29 genoemde gang van zaken niet binnen de in vraag 31 verzochte termijn kon worden geverifieerd. Zie verder bij vraag 30.

Vraag 30

Hoe vaak overnacht een zorgbehoevende in de cel omdat de zorginstelling onmachtig is om iemand te kalmeren en zorg te bieden? Bent u bereid uit te zoeken hoe vaak dit voorkomt?

⁵ <http://www.nrc.nl/nieuws/2013/08/10/bestuurders-zorginstelling-novo-gehandicapte-vrouw-zat-in-verkeerd-tehuis/>

⁶ <http://www.nrc.nl/nieuws/2013/08/10/bestuurders-zorginstelling-novo-gehandicapte-vrouw-zat-in-verkeerd-tehuis/>

Antwoord 30

Van het Ministerie van Veiligheid en Justitie heb ik vernomen dat dit niet als zodanig wordt geregistreerd door de politie. Het beleid van de politie is er juist op gericht om zoveel mogelijk te voorkomen dat een zorgbehoevende in een politiecel belandt. Politie en zorginstellingen werken daarbij ook samen.

Vraag 31

Kunt u deze vragen voor 3 september 2013 beantwoorden?

Antwoord 31

Ik heb u eerder toegezegd de antwoorden vóór de behandeling van wetsvoorstel Zorg en Dwang in uw Kamer te zullen toesturen. Ik wijs u voorts nog op de bij vraag 27 en 28 gemaakte kanttekening.